

ንህብን ዕኩትን ምፍላይ አይአብዮናን!!

ብፍረ-ስውኣት ዝተዳለወ

ጥሪ 2006 ዓ.ም

ዴሞክራሲን ዴሞክራሲያዊ ስርዓት ኣብ ዘለሉን ናይ ሓሳብ ኣፈላላይ ክህሉ ግድን እዩ። ዴሞክራሲን ዴሞክራሲያዊ ስርዓት ኣብ ዝሰፈነሉ ዝተፈላለዩ ሓሳብ ክተታኣናግድ ባህሪያዊ እዩ። ሓደ ናይ ዴሞክራሲያዊ ረብሓን ኣድላይነት እውን ኣፈላላይነት ብዝሰልጠነ መንገዲ ምትእንጋድ እዩ። እዚ ብምኳኑ እውን ኣብ ዴሞክራሲያዊ ስርዓት ዘለሉ ሕብረተሰብ ኣነ ዝብሎ ጥራሕ ስማዕ ንሰኻ ትብሎ ድማ ኣይቅበልን ክትብል እትክእለሉ ዕድል ዝፀበበ እዩ። ዘለካ ሓሳብ ብዝሰልጠነ መንገዲ ተቐርብ ሓሳብ እውን ትቅበል ። ሚዛናዊን ምክንያታዊን ዝኮነ ሓሳብ ኣብ ግምት ኣእቲኻ እውን ትድግፍ።

ሓደ ካብቶም ናይ ዴሞክራሲ ፀጋታት ምክንያታውነት (Rationality) እዩ። ኣብ ዴሞክራሲያዊ ስርዓትን ኣታሓሳስባን ኣብ ዝነገሰሉ ስርዓት ይኹን ሃገር ንዝኾነ ነገር ብፀልማታዊ ሓሳብ ዝድገፍ እንተኾይኑ ናይ ምክንያታውነት ፀገም ኣለዎ ማለት እዩ። ብርግዕ ምክንያታውነት ምስ ሰብነት እውን ዝተሓሓዘ እዩ። ሰብ ሰብ ካብ ዝገብሮዎ ምክንያት ብዙሓት እኳ እንተኮኑ ምክንያታውነቱ እዩ። ብፍላይ ብምክንያት ምድጋፍን ምቅዋምን ካብ ዝተምሃረ ክፍሊ ሕብረተሰብ ዝለዓለ ትፅቢት ይግበር። ዘሓሸ ናይ ምምዝሃን ክእለት ኣለዎ ተባሂሉ እውን ይግመት። ብርግዕ ዝተምሃረ ኩሉ ዝሓሸ ኣተሓሳስባን ብምክንያት ናይ ምድጋፍን ምቅዋምን ባህሊ ይህልዎ ዝብል መደምደምታ ምሓዝ ኣይከኣልን። ምክንያቱ ዓለምና ነዚ ዘይተዓደሉ ናይ ምሁራን ውሑዳት ደናቐር እውን ስለተተኣናግድ ማለተይ እዩ።

ብርግዕ ሰባት ዋላ ዘይምኽንያታዊ ሓሳብ እውን ይኹን ቐዋም ናይ ምሓዝን ሓሳቦም ናይ ምግላፅን መሰሎም ሕልው እዩ። እዚ ከምቲ ሓደ ግዜ ብሉፅ መራሒና «ሰማይ ካብ መሬት ዝረሓቐ በቐሊ ፍንጭራዕ ኢላ ስለዝረግሓቶ እዩ » ኢሉ ገሊፅዎ ዝነበረ ሓሳብ ፈጺሙ ዝዛመድን ዝተኣሳሰርን እዩ። ዋላ ሒዲተይ ይኹኑ ፣ ዋላ መሰሎም ይኹን ፣ ትርፌ ይርከብሉ ኣይርከብሉ ብዘያግድስ ኣብዚ ደምበ እዚ ዝተሓቆፉ ሰባት ምህላዎም ኣየቀረየን ። እዚ ብሓደ ወገን ናይ ዴሞክራሲ ስርዓት ስልጣነ ዝፈጠሮን ብኣወንታ ክውሰድ ዝግበእን እዩ።

ሓደ ካብቶም ከምዚ ዝበለ ኣተሓሳስባ ዘለዎም ኣብርሃ ደስታ ዝተብሃለ ይርከቦም። እዚ ሰብ ከም ሓደ ናይ ተቐዋማይ ውድብን ኣመራርሓን ኣባልን ልገዐ ክህብ እዩ ኢልካ ምዕባይ እኳ እንተዘይተክኣለ ዘቐርቦም ሓሳባት ክብ ጊዜ ናብ ጊዜ ዝወረዱን ኣብ ምክንያት ዘይተመርኮሱን እዮም። ብመሰረቱ ከም ሓደ ተቐዋሚ ውድብ ክሳብ ሓዚ ኣብ ማሕበራዊ ድሕረ ገፁ ካብ ዝሰዶም ዕሑፋት ምዕባብ ዝክኣል በለካ ለኸዐካ እዮም። ካብቶም ዓቢይቲ ሕመቓት ብውልቅይ ዝተግዘብክዎም ኣብ መንጎ እቲ ሓደ ልቢን ሓደ ህዝቢን ዝኾነ ህዝቢ ትግራይ ከምቲ ቐደም እኒ ሃፀይ ሚኒሊክን ገለ መሳፍንቲን ዝገብርዎ ዝነበሩ ከፋፋሊ ኣተሓሳስባ ክኸፋፍል ዝሞከረ ይመስል። ናይዚ መግለጺ ኣብርሃም ስምኡን ዝበሃል ናይ ህወሓት ከድሬ ዓጋሚ ኢሉኒ ዝብል ሓሳብ እዩ። እዚ ኣጋጣሚ ተጠቂሙ ናይ ህወሓት ካድሬ ዓገመ ኢሉ ተግሪፋ እዚ ሰብ ኣብ ዓጋመ ዕልኣት ኣለዎ ። ካልኦት እውን ኣሎዎም ዝብል ኣንድምታ ንክተሓዝ ዝተቐመጠ ስእሊ ይመስል። ብመሰረቱ ኣብርሃ ደስታ ነቲ ክቡርን ጅግና ተቓላሳይ ህዝቢ ዓጋመ ዝውክል ኣይኮነን። ክኸውን እውን ኣይኸእልን። ባህሪ ጅግና ህዝቢ ዓጋመ እውን ነዚ ከምዚ ዝኣመሰለ ናይ ድሕረት ኣመል ዝምድና የብሉን። ስለዝኮነ ብሽም ህዝቢ ዓጋመ ክትነግድ ኣይትሞክር። ብኣኻ ዝደናገር ህዝቢ ዓጋመ ይኹን ህዝቢ ትግራይ የለን። ክህሉ እውን ኣይክእልን። ከምዚ ዓይነት ድኻ ኣተሓሳስባ ሓዝካ ኣይኮነን ዓዲ ክትመርሕስ ባዕልካ እውን ኣይትመርሕን። ብኣርባዕቲኦም ናይ ሓሳብ ተግባራት ኣስሊሕኻ ግን ንሰኻ ንዓጋመ ይኹን ንትግራይ ኣይትውክልን። ሞራል እውን የብልካን ። ህዝቢ ትግራይ እውን ፈጺሙ ክትውክሎ ፊፍ ኣየብልካን። ህዝቢ ትግራይ ማንም ዕግተኛን ተለኣኣኹን ዝውክሎ ኣይኮነን። ኣብርሃም ስምኡን ዝተብሃለ እውን ብተመሳሳሊ ንኣብርሃም ደስታ ብሽም እቲ ኩቡር ህዝቢ ዓጋመ እንተፀባዕዎ ጌጋ እዩ። ምክንያቱ ንዑ ዝውክል ኣይኮነን። ብሰሩ ከምዚ ዓይነት ኣፀዋውዓ እውን ጌጋን ካብ ሓደ ኣብ ወያኔ ዴሞክራሲ ትፅቢት ዘይግበርን እዩ። ብሰሩ ከምኡ ኢሉ ዶ? ናይ ህወሓት ካድሬ ድዩ ኸ? ወይስ ናይ ኣብርሃ ደስታ ናይ ሓሶት ፈጠራ እዩ ዝብል ካሊእ ጉዳይ ኮይኑ።

ካሊእ ኣብርሃ ደስታ ዘልዓሎ ሓሳብ «ህዝቢ ሽረ ክንድዝኸፈሎ መስዋእቲ ብልምዓት ኣይተረብሐን። ህዝቢ ሽረ ንህወሓት ሓብሒቡ ዋላኳ እንተዕበያ ድሕሪ ዓወት ግን ህወሓት ንህዝቢ ሽረ ጎዲኦ » ዝብል እዩ።

ኣብ ታሪክ ህዝቢ ትግራይ ኣብዚ መድረኽ እዚ ኮይንካ ምልስ ኢልካ ናይ ህዝቢ ትግራይ ተጋድሎ እንትትዝክር ነየናይ ገዲፍካ ነየናይ ከም እትገድፍ ነየናይ ኣፅኒሕኻ ነየናይ ከም እትቐድም ኣፀጋሚ እዩ። ኩላ ምድሪ ትግራይ ናይ ታሪኽ ዝሰርሐ ህዝቢን ናይ ታሪኽ ሰሪሖም ዝተሰውኡ ሰማእታትን ቤተ መዘክር እያ ። ከም ካሊእ ህዝቢ ትግራይ ህዝቢ ሽረ ኣብ ጎኒ ውድቡ ኮይኑ ዘካየዶ ተጋድሎ ብጣዕሚ መሪር እዩ። ውድቡ ገና እግሪ ተክሊ እንተላ ሓብሒቡ ኣብቲ ሕዚ በጺሓቶ ዝነሃ ብርኪ ምዕባል ክትበፅሕ ዝገበሮ ተጋድሎ ብኣንደበት ጠላም ዝኾነ ኣብርሃ ደስታ እውን ዝግለፅ ኣይኮነን። ህዝቢ ሽረ ደቁ መሪቐ ናብ ቃልሲ ክወፍሩ ኣብ ምግባር፣ ንውድቡን ንተጋደልቲን ኣብ ምስናቕ ፣ ምስ ፀላኢ ጎረሮ ንጎረሮ ተሓናኒቐ ዘካየዶ ተጋድሎ ዝርሳዕ ኣይኮነን። ጅግንነቱ ግሁድ እዩ። ኣብ ቀዳማይ

ምዕራፍ ደርጊ ናብ መልግብ ክሳብ ዝኣቱ ተቓሊሱ። ድሕሪ ዓወት ኣብ ካልኣይ ምዕራፍ እውን ኣንፃር ድኸነት ከም ሃገሩን ከምቲ ልሙድን ኣብ ጎኒ ውድቡ ኮይኑ ዓወታት የመዝግብ ኣሎ። ዕውዓት እውን የዓትር ኣሎ።

ኣብርሃ ደስታ ናይ ህዝቢ ሽረ ተቐርቋሪ መሲልካ ክትቀርብ ምምኳር የዋህነት እዩ። ልዕሊ ኩሉ ሕድሪ ሰማእታት ዝጠለመ ማንም ዕግዕተኛ ምስ ህዝቢ ሽረ ኮነ ህዝቢ ትግራይ ክሃረብ ሞራል የብሉን። እቲ ህዝቢ እውን ኣይኸለፍን። ሕድሪ ዐሃየ፣ቐለበት፣ሓየሎም፣ብርሃን መስቀል፣ ሙሴን ካልኣት ሰማእታትን ጠሊሙ ምስ ዕግዕተኛታትን ተረፍ መረፍ እቲ ሕሉፍ ስርዓትን ኣሜን ኢሉ ዝተጠመቐን ዝቐረበን ናብ ጅግና ህዝቢ ሽረ ዝፅጋዕ ኣይኮነን። ሕድሪ ሰማእታት ኣፅኒዑ ቃሉ እናሕደሰ ብልምዓት ካሕሳ ሰውኣት ዝድብስ ዘሎ ህዝቢ እዩ። ምስዚ ተተሓሔዙ እቲ ህዝቢ ምስ መሪሕ ውድቡ ኮይኑ ከባቢኡ፣ክልሉ ከምኡ እውን ሃገሩ ከሕድስ ኣብ ምርብራብ ዘሎ ጅግና ህዝቢ እዩ። ናይ ልምዓት ሕቶ እንተሃልይዎ እውን ህወሓት/ኢህወዴግን ናይ ህወሓት ኢህወዴግ መንግስቲን ዝምልሰሉ ምኳኑ ኣፀፂዩ ዝፈልጥ ስልጡን ህዝቢ እዩ። ዓረና ክፈትሓሉ ዝፀበ ህዝቢ ኣይኮነን። ምክንቲ ዓረና ንህዝቢ ዝጠቅም መማረፂ ፖሊሲ ስለዘይብሉ ። ስለዚ ንህዝቢ ሽረ ኮነ ህዝቢ ትግራይ ዝቐርቦን ዝጠቅሞን ህወሓት እምበር ዓረና ኣይኮነን።

ኣብርሃ ደስታ ካሊእ ዘቐረቦ ሓሳብ እውን ኣሎ። ንሱ እውን ህወሓት ናይ ሽረ ሰብ ከፈራርሕ ኣይክእልን ዝብል ሓሳብ እዩ። ብመሰረቲ ህወሓት ካብ ሰናይ ጊሓቲ ዴሞክራሲያዊ ውድብ እዩ። እዚ ዝፍልፍል ካብ ህዝባውነቱ ካብ ህዝባዊ ባህሪ እዩ። ህወሓት ህዝቢ ናይ ስልጣን በዓል ዋና እዩ ጥራሕ እንተይኮነስ ህዝቢ እዩ ታሪኽ ዝሰርሕ ዝብል ንፁር እምነት እዩ ዘለዎ። ስለዝኾነ ህወሓትን ኣፈራሪሕኻ ምግባእ ዝብል ኣምርን ተግባርን ከብዲን ሑቕን እዮም። ብስሩ ዝምድና የብሎምን። ብክልተ ነገር ። ሓደ እቲ ውድብ ከምቲ ልዕል ኢሉ ዝተገለፀ ባህሪ ኣይኮነን። ካልኣይ እቲ ህዝቢ እውን ብምፍርራሕ ተሸቑሪሩ ክነብር ዝፈቐድ ኣይኮነን። እዚ ንህዝቢ ትግራይ ይኹን ንህዝቢ ኢትዮጵያ ዝምልከት ኣይኮነን። ንህወሓት/ኢህወዴግ ህዝቢ ህዝቢ እዩ። ሌላን ጉሌላን የብሉን።

ህዝቢ ኣርዲድካ ዝምራሕ እንተዝኸውን እማ ደርጊ ንኣሸሓት ዓመታት ስርወ ንግስነቱ ጨቢጡ መተቐመጠ ነይሩ። ካብ ድርጊ ንዓቕብ ብቐምብላታትን ብኣዋጃትን ህዝቢ ከፈራርሕ ዝሞከረ ስርዓት ኣይነበረን። በመሪሕ ሓሳብ ደረጃ እቲ ጥረ ሓቂ እዚ እዩ። ካሊእ እንታይ ማለት ከ እዩ? ኣብ መንጎ ህዝቢ ትግራይ ንእገል ከፈራርሖ ኣይክእልን ? ናይ እገል ህዝቢ ኣይፈርሕን ምባል? ንምንታይ እዩ ሓደ ህዝቢ ፈላሊዩ ዘቐምጥ ዘሎ? ዝብል ግን ኣብ ዓረናን ኣመራርሕኡን እሾክ ዝኮነ ኣረኣኢያ ከም ዘለዎም ዘመላኸት እዩ። ከሓሎ ያ መሲለንስ.....ዘዓይነቱ እዩ። እዚ ድማ ካብ ድሕረትን ካብ ፖለቲካዊ ብስለትን ዘይምህላው ዝፍልፍል እዩ። ነዚ እዩ እውን ዓረና ናይ ምምራሕ ብቐዓት የብሉን ዝብል መደምደምታ ምብፃሕ ዝካኣል።

አጠቃላይ እንትርእዮት አብርሃ ደስታ ዘልዕሎም ዘሎ ሓሳባት ባዕሎም ንባዕሎም ዝዋቐሩ ሕመቕን መንነት አብርሃ ደስታን ውድቡን ኣጉሊሆም ዘርእዩ እዮም። ነጻይን ንከማይ ዝመሰለ ትግረዋይን ግን ዕኩትን ንህብን ግልጺ እዮም። ስለዝኾነ ምስ ዓረናን ምስ አብርሃ ደስታን ምስላፍ ማለት በዕኩት ምንካስ ማለት እዩ። ብኣንጻሩ ካብ ንህቢ ካብ መዓር ብተወሳኺ ብሩህ ዘመን ምርኣይ ማለት እዩ። እዚ ንህወሓት ዝምልከት እዩ። እዚ ስለዝኾነ ህዝቢ ትግራይ ዕኩትን ንህብን ኣዝዩ ዘለሊ ህዝቢ ስለዝኾነ አብርሃ ክተደናግር ኣይትሞክር። በኣኻ ዝደናገር ህዝቢ ይህሉ እዩ ዝብል እኳ እንተዘይሃለወኒ። አብርሃ ንህዝቢ ተምቤን፣ንህዝቢ ዓድዋ፣ንህዝቢ ሽረ ኮነ ህዝቢ ዓጋመ ብሓፈሻ ድማ ህዝቢ ትግራይ ኣይትውክልን። ንህዝቢ ኢትዮጵያ እውን ከምኡ። ካብ ደምበ ዕግዕተኛ ዝርባሕ ህዝቢ ክሳብ ዘይሃለወ ማለተይ እዩ።ጥቕልል ብዝበለ ግና ንህቢን ዕኩትን ምፍላይ ኣየኣብየናን እዩ መልሱ።